

TEXTILHULLADÉK

- Üvegházhatású gázkibocsátás szempontjából a textilipar az ötödik legnagyobb ágazat, így jelentős mértékben hozzájárul az éghajlatváltozáshoz. 2017-ben a textilvásárlások fejenként mintegy 654 kg széndioxid kibocsátást eredményeztek az Európai Unióban ([SWD\(2023\) 421](#)).
- Ha egy ruha átlagos viselésének ideje megkétszereződne, a textiliák üvegházhatásúgázkibocsátása 44 százalékkal lenne kisebb ([PACE honlapja](#)).
- Az Európai Unió 2019-ben 1,83 millió tonna használt és hulladék textilt exportált, főleg Ázsiába és Afrikába ([SWD\(2023\)421](#)).
- A rendszerint többféle alapanyagból készülő textiltermékek számai, fonalai több komponensűek lehetnek, a késztermékek több rétegből állhatnak (bélések, membránok, hímzések, rátétek stb.), gombok, cipzárok, kapcsok lehetnek a ruházati termékeken. Ebből eredően a hulladék gyűjtése során gondoskodni kell a különböző anyagok lehető legnagyobb elkülönítéséről. Ez az ipari méretű újrahasznosítás szűk keresztmetszete, mert rendkívül munkaerő-igényes feladat ([Máthé 2022](#)).

A Képviselői Információs Szolgálat Infojegyzete bemutatja a textilhulladék gyűjtésére vonatkozó európai uniós és hazai jogszabályokat, valamint ismerteti a textilhulladék újrahasznosítására irányuló nemzetközi és magyar törekvéseket.

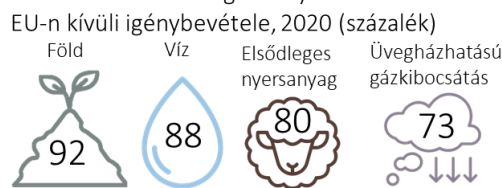
Napjainkban Európában fejenként több mint 15 kg textilhulladék keletkezik évente, melynek legnagyobb része a fogyasztók által eldobott ruhákból és lakástextiliákból származik ([McKinsey & Company 2022](#)). Ennek oka az elmúlt néhány évtizedben egyre inkább előtérbe kerülő úgynevezett „fast fashion” szemlélet, amely az olcsó anyagokból készült, kedvező áron kapható ruhák rövid ideig tartó viselését jelenti (lásd erről, [2020/1](#). Infojegyzet).

Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (European Environment Agency, [EEA](#)) [felmérése](#) szerint 2020-ban az Európai Unió textil felhasználása más fogyasztási kategóriákhoz képest a harmadik legnagyobb terhelést jelentette a víz illetve a föld használatra; valamint az ötödik legnagyobb mennyiségű nyersanyag-felhasználást és üvegházhatású gázkibocsátást okozta ([EEA 2023](#)).

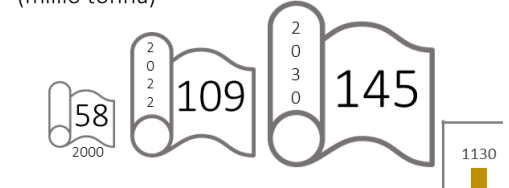
Az Európai Unióban felhasznált textiltermékek nagy része harmadik országokban, főként Ázsiában készül, következésképpen az EU textil felhasználásának környezeti terhelése a harmadik országokat is érintik ([European Commission 2023](#)).

1. ábra: Textiltermékek használata és környezeti terhelése

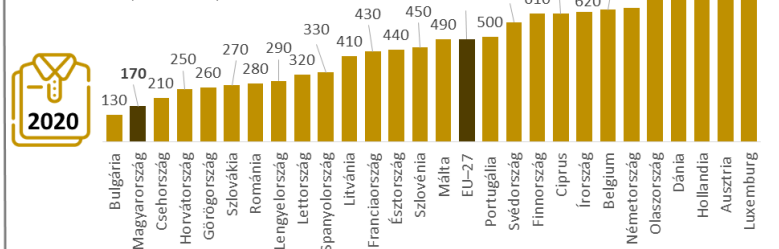
Az Európai Unióban felhasznált ruhák és lábbelik előállításához szükséges tényezők

A világ textiltermelésének alakulása (millió tonna)

A háztartások ruha felhasználása az EU-ban (euró/fő)

Forrás: [Infoszolg/SWD\(2023\)421](#); [Európai Parlament 2023](#); [Euratex 2022](#)

**AZ EURÓPAI UNIÓ TEXTILHULLADÉK
POLITIKÁJA****Hulladék Keretirányelv**

Az Európai Unió Hulladék Keretirányelvének (2008/98/EK irányelv) legutóbbi módosítása a körforgásos gazdaságról szóló intézkedéscsomag részeként a [2018/851/EU](#) irányelvvel történt meg. Eszerint **2025. január 1-jéig a tagállamoknak elkülönített hulladékgyűjtési rendszert kell felállítaniuk** a textilanyagok esetében.

A módosított Hulladék Keretirányelv felhatalmazza továbbá az Európai Bizottságot (2008/98/EK irányelv 11. cikk (6) bekezdés), hogy **2024. december 31-ig** vegye fontolóra többek között a textilhulladékok újrafeldolgozására vonatkozó **célértékek meghatározását** is.

A Hulladék Keretirányelv újabb módosítására az Európai Bizottság **2023 júliusában** tett javaslatot ([COM\(2023\) 420 final](#)). A javaslat kiemelten foglalkozik a textilhulladék kérdéssel, többek között a kiterjesztett gyártói felelősség hatályának bővítésével, illetve a textilgyártók adatait tartalmazó kötelező tagállami nyilvántartás létrehozásával, vagy a textilhulladék kezelése konkrét szabályainak meghatározásával. 2025. december 31-ig – majd 5 évente rendszeresen – a tagállamoknak fel kell mérniük az összegyűjtött települési hulladék összetételét, meghatározva benne a textilhulladék arányát ([COM\(2023\) 420 final](#)).

Az Európai Bizottság textil stratégiája

Az EU [körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési tervének](#) részeként az Európai Bizottság **2022 márciusában előterjesztette a fenntartható és körforgásos textiliparra vonatkozó stratégiáját** ([COM\(2022\) 141 final](#)), a tartósabb, javíthatóbb, újrafelhasználhatóbb és újrahasznosíthatóbb textíliák térnyerése érdekében ([Európai Parlament](#) 2023).

A stratégia egyik fő gondolata a textiltermékek élettartamának meghosszabbítása, melyben kulcsfontosságú a terméktervezés a színtartósság, a magas szakítószilárdság, a cipzárok és a varrások jó minősége stb. érdekében.

A stratégia további jelentős célkitűzései:

- az eladatlan vagy visszaküldött textíliák megsemmisítésének megszüntetése;
- a mikroműanyag-szennyezés megoldása;
- a digitális termékútvél bevezetése;
- a kiterjesztett gyártói felelősség, és a textilhulladék újrafelhasználásának és újrafeldolgozásának ösztönzése, valamint
- a „fast fashion” kiszorítása a divatból ([COM\(2022\) 141 final](#)).

A fenti intézkedések megvalósításának időbeli tervezetét a stratégia melléklete tartalmazza.

2023. január 26-án az Európai Bizottság elindította a [ReSet the Trend](#) nevű kampányát, melynek célja bevonni az európai állampolgárokat a „fast fashion” elleni harcba és felhívni a figyelmet az EU textil stratégiájának fontosságára ([European Commission](#)).

A „slow fashion” (lassú divat) irányzat meghonosításának alapvető feltétele lenne a jó minőségű termék, amely mind az anyagok helyes megválasztására, mind a kivitelezésre értendő ([Lázár](#) 2022).

Az átállást segítő intézkedések, beruházási tervek

A Textil- és Ruhagyártók Európai Szervezete (The European Apparel and Textile Confederation, [EURATEX](#)) 2020 novemberében terjesztette elő javaslatát az EU öt különböző tagállamában felállított hulladékfeldolgozó központ (ún. Recycling Hubs – ReHubs) létesítéséről. A kezdeményezés célja a textilhulladék válogatásának, feldolgozásának és újrahasznosításának ipari bővítése Európában.

Az új hulladékfeldolgozó művek a tervek szerint 2,5 millió tonna textilhulladék szárról szárra (fibre-to-fibre) történő újrahasznosítását végzik majd el, s a textil újrahasznosító ipar mintegy 15 000 közvetlen új munkahelyet teremthet Európában 2030-ig ([EURATEX honlapja](#)). A ReHub központokat Belgiumban, Németországban, Olaszországban, Spanyolországban, valamint Finnországban létesítenék ([Máthé](#) 2022).

További kezdeményezések

2022. szeptember 1-jén [CISUTAC](#) néven (Circularity and Sustainability in Textiles And

Clothing) új Horizon Europe program indult el. A két évig tartó program célja a fenntartható körkörös textilgazdaság megvalósítása. Ennek érdekében a két leggyakoribb anyagtípussal, a poliészterrel és a pamuttal foglalkoznak; valamint a divat-, a sport- és a munkaruházati termékcsoportokra fókuszálnak. A CISUTAC partnerei olyan kísérleti megoldásokon dolgoznak, amelyek hangsúlyozzák a javítás, a szétszedés, a különválogatás és a körforgásos öltözködés megvalósíthatóságát ([CISUTAC honlapja](#); [Máthé 2022](#)).

A fenntartható divat elérését célul kitűző [Fashion for Good](#) és a hasonló célokért küzdő [Circle Economy](#) nevű globális szervezetek hat európai országban vizsgálták a használat utáni textilhulladék összetételét, melynek eredményeit a 2022-ben megjelent „[Sorting for Circularity Europe](#)” című tanulmányban tették közzé ([Máthé 2022](#)).

A Belgiumban, Németországban, Hollandiában, Lengyelországban, Spanyolországban és az Egyesült Királyságban végzett felmérés az elemzés szerint átfogó képet ad az Európában keletkező használat utáni textilösszetételről.

A megállapítások alapján az európai textilösszetételben a pamut a domináns szál (42%), bár az elasztán jelentős mértékben jelen lehet mellette. A pamut után a leggyakoribbak a kevert anyagok (32%), amelyek mintegy fele ún. polimer pamut (pamutból és poliészterből álló anyagkeverék). Az anyagösszetételt, a függelékeket (cipzár, gomb stb.) valamint a színt is figyelembe véve a vizsgált anyagok 21 százaléka lehet alkalmas mechanikai újrahasznosításra, míg 53 százalékuk kémiai (vegyi) újrahasznosításra ([Circle Economy, Fashion for Good 2022](#)).

A TEXTILHULLADÉK KEZELÉSE MAGYARORSZÁGON

Jogszályi háttér

A hulladékról szóló [2012. évi CLXXXV. törvény](#) szerint a hulladékképződés megelőzésének elvével összhangban minimum követelménynek számít a termékek javítását és

újrahasználatát elősegítő rendszerek létrehozásának ösztönzése a textilanyagok esetében is.

A hulladékról szóló törvény felhatalmazása alapján megjelent, a **kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer** (Extended Producers Responsibility, EPR) szabályairól szóló kormányrendelet ([80/2023 \(III. 14.\) Korm. rendelet](#)), amely a textíliák gyártóira és a terméket hazánkban elsőként forgalmazó kereskedőkre is vonatkozik. A rendelet 1. melléklete tartalmazza azokat a textiltermékeket, amelyek után a gyártók és forgalmazók EPR díjat kötelesek fizetni. A hazánkban külföldre kivitt termékek mentesülhetnek az EPR-díj alól, mert az életciklusvégi hulladék más országban keletkezik ([Kerényi, Kutasi 2023](#)).

A [8/2023 \(VI. 2\) EM rendelet](#) a hulladékgazdálkodási díjalkalmazási feltételekről szól, melyben a textilekre vonatkozó rész az 1. mellékeltben található, miszerint a **textiltermékek után a gyártó által fizetendő EPR díj 145 Ft/kg, a textil csomagolás után pedig 67 Ft/kg**.

A [275/2023 \(VI. 29.\) Korm. rendelet](#) kifejezetten a textiltermékek hulladékával kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységek részletes szabályait határozza meg.

A rendelet értelmezi a **forgalmazó** (a textilterméket a fogyasztónak értékesítő gazdálkodó) és a **szervezet** (a hulladék textiltermék gyűjtésére szolgáló gyűjtőedény elhelyezését biztosító forgalmazó vagy települési önkormányzat) fogalmát.

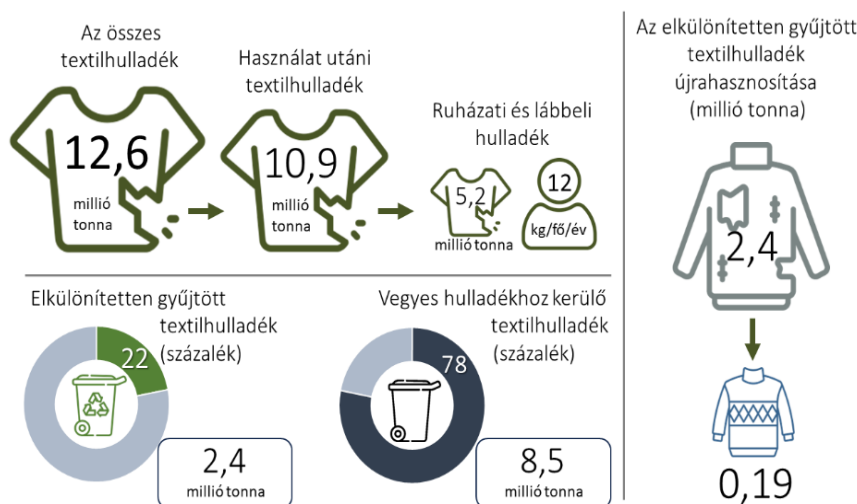
A jogszabály értelmében a szervezet a textilhulladék gyűjtése érdekében szerződést köthet a koncessziós társasággal, amely a textilhulladék gyűjtésére szolgáló gyűjtőedényen és a gyűjtőhelyen is feltünteti a "ruhanemű és textíliák" feliratot, valamint a 20 01 10 és a 20 01 11 hulladékkazonosító kódokat.

A rendeletből megtudhatók a koncessziós társaság jogai és kötelezettségei, mint például a gyűjtőedények beszerzése és elhelyezése, a textilhulladék elszállításának rendszeressége, valamint a koncessziós társaság és a szervezet egymással kötött szerződési feltételei is ([Kerényi, Kutasi 2023](#)).

Hazai textilfeldolgozó vállalkozások

Hazánkban három meghatározó vállalkozás foglalkozik textilhasznosítással. A [Textrade Kft.](#) Székesfehérváron évi 40 ezer tonna használt ruha begyűjtését, feldolgozását, válogatását végzi, a [Temafor Kft.](#) (Kunszentmiklós) évente 4–5 ezer tonna kapacitású textilhasznosítása során nemszőtt kelméket állít elő. A mohácsi [Tesa Kft.](#) 2,5 ezer tonnás textilhasznosítási tevékenysége során ipari vattát valamint a lovaspályákon használt taposóréteg-alapanyagot állít elő ([Kutasi 2022](#)).

2. ábra: Textilhulladék az Európai Unióban, 2019

Forrás: [Infoszolg/SWD\(2023\)421](#).

Források:

- [Circle Economy, Fashion for Good](#) (2022): Sorting For Circularity Europe
- [COM\(2022\) 141 final](#). A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának. A fenntartható és körforgásos textiliparra vonatkozó uniós stratégia.
- [EEA](#) (European Environment Agency) (2023): Textiles.
- [EURATEX](#) (The European Apparel and Textile Confederation) (2022): Facts & Key Figures 2022 of the European Textile and Clothing Industry
- [Európai Parlament](#) (2023): A textilgyártás és a textilhulladék környezetre gyakorolt hatása.
- [European Commission](#): EU strategy for sustainable and circular textiles
- Lázár Károly (2022): A textilipar szerepe a körforgásos gazdaságban. [Magyar Textiltechnika](#) 2022/3.
- Máthé Csabáné (2022): A textilhulladékok újrafeldolgozási lehetőségei. [Magyar Textiltechnika](#) 2022/4: 37–38.
- Dr. Kerényi István, Kutasi Csaba (2023): A textiltermékek hulladékgazdálkodási szabályai. [Magyar Textiltechnika](#), 2023/3.
- [Kutasi Csaba](#) (2022): A lassú divattól a stoppolásig – Textilhulladékok és a fenntarthatóság. Élet és Tudomány, 2022. szeptember 9.
- [McKinsey & Company](#) (2022): Scaling textile recycling in Europe—turning waste into value. 14 July 2022
- [ReHubs honlapja](#)
- [SWD\(2023\) 421](#): Commission staff working document. Impact Assessment Report Accompanying the document Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2008/98/EC on waste. 5 July 2023

Készítette: Elekházy Nóra
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-6486